

Rīgā, 2018. gada 29.jūnijā

Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs

Publiskais pārskats

2017. gads

1. Pamatinformācija

1.1. Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja (turpmāk arī – Birojs) statuss

Birojs ir satiksmes ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas tika izveidots uz Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja bāzes saskaņā ar 2006.gada 12.decembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.953 „Par smagu dzelzceļa avāriju izmeklēšanas institūciju” izveidi. Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojam pievienoja smagu dzelzceļa avāriju izmeklēšanas funkciju, kuru tas sāka pildīt ar 2007.gada 1.aprīli, kā rezultātā tika mainīts nosaukums „Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs” uz „Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs”. No 2011.gada 1.jūnija saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumu Birojs veic jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanu.

Biroja darbības mērķis ir valsts pārvaldes funkcijas īstenošana aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu, dzelzceļa satiksmes negadījumu un jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā.

Biroja darbību nosaka Ministru kabineta 2005.gada 20.decembra noteikumi Nr. 973 „Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja nolikums”.

Biroja izmeklētāji savu darbu veic, ievērojot starptautiskos normatīvos aktus un nacionālos normatīvos aktus, kas regulē civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanu, dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanu un jūras negadījumu izmeklēšanu.

Saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību Pārejas noteikumu 46. punktu Birojs no 2010.gada 1.janvāra ir no valsts budžeta nefinansēta iestāde. Birojs finansējumu saņem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā no ieņēmumiem par aeronavigācijas pakalpojumiem, no dzelzceļa infrastruktūras finansējuma un no VAS „Latvijas Jūras administrācija” līdzekļiem, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem izcenojumiem gūti par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

1.2 Biroja darbības virzieni

Saskaņā ar likumu „Par aviāciju” un Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumiem Nr.423 „Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kārtība” Birojs:

- izmeklē civilās aviācijas nelaimes gadījumus, nopietnus incidentus un, ja tas nepieciešams lidojumu drošības uzlabošanai, arī incidentus;
- izstrādā rekomendācijas civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu cēloņu novēršanai turpmākajā civilās aviācijas darbībā;
- ziņo Satiksmes ministrijai par Latvijas Republikas teritorijā un citās valstīs notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem;
- ziņo ieinteresēto valstu civilās aviācijas institūcijām, personām un Starptautiskās civilās aviācijas organizācijai par Latvijas Republikas teritorijā notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem.

Birojs analizē nelaimes gadījumu un incidentu cēloņus, kā arī sistematizē un uzglabā informāciju par visiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem, kuros iesaistīti Latvijas Republikas Civilo gaisa kuģu reģistrā reģistrētie gaisa kuģi.

Saskaņā ar Dzelzceļa likumu, 2010.gada 26.oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.999 „Dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtība” Birojs:

- organizē, veic un kontrolē smagu dzelzceļa avāriju un nopietnu negadījumu, pēc kuriem dzelzceļa ritošais sastāvs ir svītrojams no inventāra parka, izmeklēšanas darbības;
- izstrādā ieteikumus līdzīgu smagu dzelzceļa avāriju un nopietnu negadījumu novēršanai nākotnē;
- ziņo Satiksmes ministrijai par Latvijas Republikas teritorijā notikušajām smagajām dzelzceļa avārijām un nopietniem negadījumiem;
- par avārijas izmeklēšanas gaitu regulāri informē Valsts dzelzceļa tehnisko inspekciju, dzelzceļa satiksmes negadījumā iesaistīto dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju, pārvadātāju, cietušos un to radniekus, bojātās mantas īpašniekus, ražotājus, attiecīgos avārijas dienestus, personāla un lietotāju pārstāvjus.

Birojs analizē dzelzceļa satiksmes negadījumu cēloņus, kā arī sistematizē un uzglabā informāciju par visiem Biroja izmeklētajiem smagajām dzelzceļa satiksmes negadījumiem.

Saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumu un Ministru kabineta 2011.gada 12.jūlija noteikumiem Nr.561 „Jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas kārtība” Birojs:

- veic jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanu kuģošanas drošības jomā;
- izstrādā drošības rekomendācijas līdzīgu jūras negadījumu novēršanai nākotnē;
- lai novērstu līdzīgus jūras negadījumus un incidentus, papildus izmeklēšanai Birojs var veikt arī ar kuģošanas drošību saistītu datu vākšanu un teorētisku analīzi.

2. Biroja finanšu resursi un darbības rezultāti

Saskaņā ar likuma „Par aviāciju” 5.panta ceturto daļu Birojs aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā tiek finansēts no ieņēmumu daļas par aeronavigācijas pakalpojumiem Rīgas lidojumu informācijas rajonā, kā arī saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem par aeronavigācijas pakalpojumu maksas sadales kārtību. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 33.¹ panta piekto daļu Birojs dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas jomā tiek finansēts no dzelzceļa infrastruktūras finansējuma. Saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 8.¹ panta otro daļu Biroju jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas jomā finansē no Latvijas Jūras administrācijas līdzekļiem, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem izcenojumiem gūti par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegtajiem maksas pakalpojumiem, un citiem pašu ieņēmumiem.

Ar Ministru kabineta 2017.gada 4.aprīļa rīkojumu Nr.177 „Par Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja 2017.gada budžeta apstiprināšanu” tika apstiprināti Biroja budžeta ieņēmumi 475 337 *euro* un izdevumi 651 154 *euro* apmērā (sākotnēji Biroja 2017.gada budžeta ieņēmumi un izdevumi tika apstiprināti ar 2016.gada 7.septembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.506, bet, veicot grozījumus, lai ieskaitītu 2017.gada budžetā 2016.gada budžeta atlikumu, Valsts kancelejā tika izlemts izdot jaunu rīkojumu par Biroja 2017.gada budžetu).

Pamatojoties uz Likuma par budžetu un finanšu vadību 6.¹ panta piekto daļu, Biroja budžeta izdevumu daļa tika palielināta par maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu atlikumu uz 2017. gada 1. janvāri 175 817 *euro* apmērā.

Biroja darbības nodrošināšanai 2017.gadā tika izlietoti 490 040 *euro*, no tiem atlīdzībai 338 195 *euro*, precēm un pakalpojumiem 134 847 *euro* un kapitālieguldījumiem 16 998 *euro*.

Finansējums un tā izlietojums 2017. gadā:

(euro)

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts ar rīkojumu	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	463 216	475 337	475 684
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	463 216	475 337	475 684
2.	Izdevumi (kopā)	461 660	651 154	490 040
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	432 076	619 688	473 042
2.1.1.	kārtējie izdevumi	432 076	619 688	473 042
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	29 584	31 466	16 998

Birojs 2017.gadā aviācijas jomā ir pabeidzis viena nopietna civilās aviācijas incidenta izmeklēšanu, kas notika 2016.gada 21.aprīlī ar gaisa kuģi Boeing 738 (reģ. Nr. RYR-55RM) un gaisa kuģi EVOT (reģ. Nr. N503AL). Birojs 2017.gadā aviācijas jomā uzsāka trīs civilās aviācijas nelaimes gadījumu izmeklēšanu un četru nopietnu civilās aviācijas incidentu izmeklēšanu:

- 1) nopietns civilās aviācijas incidents, kas notika 2017.gada 17.februārī Starptautiskās lidostas „Rīga” teritorijā ar „WIM Airlines” gaisa kuģi Boeing-737-500 reģistrācijas numurs VP-BVS;

- 2) civilās aviācijas nelaimes gadījums, kas notika 2017.gada 7.maijā Jordānijā ar gaisa kuģi Cessna 206 reģistrācijas numurs YL-KAI;
- 3) nopietns civilās aviācijas incidents, kas notika 2017.gada 17.jūlijā Rumānijā ar gaisa kuģi An-26B reģistrācijas numurs YL-RAC;
- 4) civilās aviācijas nelaimes gadījums, kas notika 2017.gada 21.jūlijā Polijā ar gaisa kuģi Pelegrin, Tarragon reģistrācijas numurs YL-RCT;
- 5) civilās aviācijas nelaimes gadījums, kas notika 2017.gada 8.oktobrī Priekules novada Gramzdas pagastā ar helikopteri Robinson44 reģistrācijas numurs YL-HBH;
- 6) nopietns civilās aviācijas incidents, kas notika 2017.gada 23.novembrī Starptautiskajā lidostā „Rīga” un kurā iesaistīti civilās aviācijas gaisa kuģi Boeing B-738 un Bombardier DH-8D;
- 7) nopietns civilās aviācijas incidents, kas notika šā gada 6.decembrī Maskavas lidostā „Šeremetjevo” ar „airBaltic” gaisa kuģi Boeing B-737-53S reģistrācijas numurs YL-BBE.

2017.gadā Dzelzceļa nodaļa uzsāka viena nopietna dzelzceļa satiksmes negadījuma izmeklēšanu. Dīzeļlokomotīves 2TE10M Nr. 3424 „B” sekcijas ugunsgrēks Jelgavas dzelzceļa stacijā, kas notika 2017.gada 9.februārī. Lēmums par izmeklēšanas uzsākšanu tika pieņemts, pamatojoties uz Ministru kabineta 2010.gada 26.oktobra noteikumu Nr.999 „Dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtība” 28.punkta prasībām un ņemot vērā Valsts dzelzceļa tehniskās inspekcijas 2017.gada 6.jūnija vēstuli Nr.1-7/2-207, ar kura tika nosūtīti Birojam visi šī negadījuma izmeklēšanas materiāli, lai Birojs veiktu šī negadījuma apstākļu un cēloņu neatkarīgu izmeklēšanu, ņemot vērā to, ka par negadījuma iemesliem ir pretrunīgi viedokļi. Izmeklēšanu plānots pabeigt 2018.gadā.

Papildus tam dzelzceļa nodaļa veica trīs sākotnējās negadījumu izvērtēšanas:

- 1) Dīzeļlokomotīves 2TE116 Nr.0973 „B” sekcijas ugunsgrēks, kas notika dzelzceļa posmā Daudzeva - Sece 2017.gada 19.janvārī;
- 2) Kravas vilciena Nr.2833, lokomotīve 2TE10M Nr.3646 vagona Nr.53764635 (krava ogles) 4. riteņpāra ass lūzums, kas notika Silavas stacijā 17.gada 16.janvārī;
- 3) Kravas vilciena un vieglās automašīnas sadursme uz dzelzceļa pārbrauktuves, kas notika Ķeguma stacijā 2017.gada 9.februārī.

Visos gadījumos tika pieņemts lēmums neuzsākt pilnu izmeklēšanu, jo šajos negadījumos netika konstatēta nelabvēlīga ietekme uz vilcienu kustības drošību.

2017.gadā Birojs saņēma 26 ziņojumus par jūras negadījumiem Latvijas Republikas jurisdikcijas ūdeņos uz kuģiem zem Latvijas Republikas karoga vai nelaimes gadījumiem, kur cieta Latvijas Republikas pilsoņi. No tiem 19 bija negadījumi ar tirdzniecības kuģiem, 3 negadījumi ar jahtām, 2 negadījumi ar zvejas kuģiem, 2 negadījumi ar bunkerētājiem-tankkuģiem. Visos gadījumos notika negadījumu sākotnēja izmeklēšana/izvērtēšana, t.i., visu pieejamo datu vākšana un analīze un sadarbība ar birojiem Norvēģijā, Kiprā, Maltā, Lietuvā, Zviedrijā, kā arī sadarbība ar Valsts policiju, Krasta apsardzi, Valsts robežsardzi, kuģu ISM kompānijām Latvijā un ārvalstīs (atkarībā no kuģu karoga).

2017.gadā jūras jomā tika pabeigtas divas jūras negadījumu izmeklēšanas: cilvēka bojāeja uz Kipras karoga kuģa Wes Janine Rīgas ostā 2017.gada 20.februārī un ugunsgrēka, kas notika uz Latvijas Republikas karoga kuģa Zircon Baltijas jūrā 2017.gada 25.maijā.

No Eiropas Savienības jūras drošības informācijas sistēmā SafeSeaNet tika saņemti 80 ziņojumi par negadījumiem. Katrs no šiem ziņojumiem tika analizēts pēc sekojošiem kritērijiem: Latvijas Republikas iespējamā iesaistīšanās izmeklēšanā būtiski ieinteresētas valsts statusā, kā arī negadījumā iesaistīto kuģu vizīšu vēsture un plāni ierasties Latvijas Republikas ostās.

Pārskata gadā Biroja Jūras nodaļas izmeklētāji piedalījās Eiropas Komisijas jaunās jūras negadījumu uzskaites datubāzes (EMCIP) izstrādē, kā arī piedalījās Nordic-Baltic sanāksmē par kuģošanas drošības uzlabošanas jautājumiem.

3. Biroja personāls

2017. gadā Birojā bija desmit amatu vietas: deviņas ierēdņa vietas un viena darbinieka amata vieta. Biroja darbinieku vidējais vecums pārskata gadā bija 52 gadi. Birojā strādā 8 vīrieši un 2 sievietes.

Biroja darbinieku sadalījumu pa vecuma grupām 2017.gadā

Vecums (no - līdz)	Skaitis
36-50	6
51 un vairāk	4

Visiem Biroja darbiniekiem bija augstākā izglītība. Septiņiem biroja darbiniekiem bija augstākā tehniskā izglītība aviācijas, dzelzceļa un jūrniecības jomā un trijiem darbiniekiem – augstākā izglītība sociālās zinātnēs.

Biroja personāla apmācība un kvalifikācijas paaugstināšana 2017.gadā

STRUKTŪRVIE NĪBA	KURSI	MĀCĪBU VIETA	SKAITS
<i>ANGIIN* izmeklētāji</i>	Aviācijas nelaiemes gadījumu izmeklēšanas kursi	Dienvidkalifornijas Drošības institūta kursi Prāgā, Čehijā.	1
<i>ANGIIN* izmeklētāji</i>	Aviācijas nelaiemes gadījumu izmeklēšanas kursi	“Lufthansa Aviation training” rīkotajosursos “SMS training for investigators” Frankfurtē, Vācijā.	1
<i>DzAIN** izmeklētāji</i>	Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas kursi	Krenfīldas Universitātes organizētajosursos par dzelzceļa avāriju progresīvās izmeklēšanas iemaņām Krenfīldā, Lielbritānijā	1
<i>DzAIN izmeklētāji</i>	Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas kursi	Krenfīldas Universitātes organizētajosursos par dzelzceļa negadījumu izmeklēšanu Krenfīldā, Lielbritānijā	1
<i>juriskonsults</i>	Jūras negadījumu izmeklēšanas kursi	Pamatiemaņas jūras negadījumu izmeklēšanā (Lisabona, Portugāle)	1

- * - *ANGIIN* – Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas nodaļa,
- ** - *DzAIN* – Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas nodaļa
- ****JNIN* – Jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļa

4. Komunikācija ar sabiedrību

Birojs savā interneta mājaslapā ievieto nobeiguma ziņojumus par aviācijas nelaimes gadījumu un nopietnu incidentu izmeklēšanu, nobeiguma pārskatus par izmeklētajiem dzelzceļa satiksmes negadījumiem, izmeklēšanas ziņojumus par izmeklētajiem jūras negadījumiem un incidentiem, publiskos pārskatus, kā arī informāciju par Biroja budžeta izlietojumu, nodarbināto skaitu un darba samaksu. Caur Biroja interneta mājaslapu ikviena persona var uzdot jautājumus, uz kuriem tiek sniegtas atbildes.

5. Plāni nākamajam gadam

Birojs piedalīsies Eiropas Aviācijas nelaimes gadījumu izmeklētāju biedrības rīkotajā konferencē, kas notiks 2018.gada 23. un 24.maijā Jūrmalā.

Tuvākā nākotnē tiks veikti grozījumi likumā „Par aviāciju”, ar kuriem Birojam tiks nodota militārās aviācijas nelaimes gadījumu izmeklēšana, kā arī tiks risināti jautājumi par turpmāko Biroja finansējumu. Tāpat tiks izstrādāti priekšlikumi grozījumiem likumā “Par aviāciju” un Ministru kabineta noteikumos Nr.423 “Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kārtība”, lai pilnībā ieviestu Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju 13. pielikuma „Gaisa kuģu nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšana” prasības nacionālajos normatīvajos aktos un lai novērstu Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas (ICAO) *Universal Safety Oversight* auditā norādīto neatbilstību.

Birojs turpinās veikt pasākumus izmeklēšanas kapacitātes palielināšanā un izmeklēšanas kvalitātes paaugstināšanai, kā arī sadarbosies ar Eiropas drošuma izmeklēšanas iestāžu Tīklu.

Turpinās darbu gan Eiropas civilās aviācijas drošuma izmeklēšanas iestāžu Tīkla darba grupās, gan pie sadarbības uzlabošanas ar visām nelaimes gadījuma vietā iesaistītajām organizācijām, pirmkārt, ar tiesībsargājošajām institūcijām.

Biroja izmeklētāji tiks nosūtīti apmācībai speciālos kursus par izmeklēšanas metodiku, gaisa kuģu, jūras kuģu un dzelzceļa transporta aprīkojumu un sistēmām.